

Dowody ekonomiczne w ocenie koncentracji na przykładzie przejęcia kontroli nad EDF Polska S.A. przez PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

Spis treści

- I. Wprowadzenie
- II. Negatywne przesłanki koncentracji
- III. Grupa Kapitałowa Polska Grupa Energetyczna S.A.
- IV. Analiza dowodów ekonomicznych zawartych w Decyzji
- V. Podsumowanie

Streszczenie

Artykuł porusza problematykę oceny skutków ekonomicznych koncentracji pionowej, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości ograniczenia dostępu do czynnika produkcji. Do analizy wybrano przykład koncentracji w sektorze elektroenergetycznym – przejęcie przez Polską Grupę Energetyczną PGE aktywów EDF. Poruszona problematyka dotyczy przede wszystkim dowodów ekonomicznych, jakie wskazywały na możliwość ograniczenia dostępu do hurtowego rynku energii elektrycznej po koncentracji GK PGE i EDF oraz wskazania aspektów niewyjaśnionych zgodnie z Wytycznymi w sprawie oceny niehoryzontalnych połączeń przedsiębiorstw na mocy rozporządzenia Rady w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw.

Słowa kluczowe: koncentracja; czynnik; konkurencja.

JEL: A12, K23, H83

I. Wprowadzenie

W czerwcu 2017 r. do Prezesa UOKiK wpłynął wniosek o wyrażenie zgody na przejęcie kontroli przez PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. (dalej: GK PGE) nad EDF Polska S.A. (dalej: EDF). W lipcu 2017 r. Prezes UOKiK zdecydował o przejściu postępowania do drugiej fazy. Analiza UOKiK wykazała, że koncentracja może ograniczyć konkurencję na rynku energii elektrycznej. Jednym z kluczowych zastrzeżeń zgłoszonych przez UOKiK było wzmocnienie pozycji GK PGE na rynku produkcji i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej. Dodatkowo, przewidywano dalszy spadek obrotów energią elektryczną na Towarowej Giełdzie Energii (dalej: TGE), na której sprzedaż stanowi podstawowe ograniczenie siły przetargowej największych przedsiębiorstw zintegrowanych pionowo. W efekcie koncentracji GK PGE mogłaby sprzedawać

* Doktorant Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego; członek Stowarzyszenia Prawa Konkurencji; email: w.hydzik@wpia.uw.edu.pl.

większość produkowanej energii poza TGE w ramach własnej grupy kapitałowej lub poprzez kontrakty pozagiełdowe. Pomimo wskazania negatywnych skutków koncentracji, Prezes UOKiK wydał pozytywną decyzję warunkową. Uzasadnieniem pozytywnej decyzji było zabezpieczenie rynku przed ewentualnymi negatywnymi skutkami koncentracji poprzez zobowiązanie GK PGE do sprzedaży ekwiwalentu energii produkowanej przez EDF na TGE.

Uzasadnionym oczekiwaniem uczestników postępowań koncentracyjnych jest rozważenie nie tylko negatywnych przesłanek koncentracji, lecz także aspektów proefektywnościowych, które powinny stanowić podstawowy cel koncentracji. Kluczowym aspektem przy ocenie efektywności wydaje się skuteczne wykazanie, który z aspektów przeważa: uszczerbek dla konkurencji i konsumentów czy wzrost efektywności Grupy po koncentracji, w tym także możliwość obniżenia cen dla klientów końcowych (OECD, 2007, s. 8). W artykule położono szczególny akcent na aspekty proefektywnościowe, które niedostatecznie wyartykułowano w uzasadnieniu Prezesa UOKiK, ustalając warunki koncentracji. Z samego uzasadnienia wynika, że kluczowe aktywo EDF – Elektrownia Rybnik wymaga poniesienia nakładów w celu dostosowania do norm środowiskowych. Z informacji prasowych wynika także, że jednym z motywów wycofania się francuskiej Grupy EDF z Polski mogą być koszty dostosowania aktywów do wymogów środowiskowych¹. Podejście UOKiK do kwestii koncentracyjnych w tak kluczowych sektorach, jak energetyczny ma praktyczne przełożenie na strukturę całego rynku oraz rachunki, jakie ostatecznie przedsiębiorcy i konsumenci zapłacą za energię.

Celem niniejszego artykułu jest analiza przesłanek ekonomicznych, jakie wskazywały na możliwość ograniczenia dostępu do hurtowego rynku energii elektrycznej po koncentracji GK PGE i EDF oraz wskazanie aspektów niewyjaśnionych w szczególności proefektywnościowych skutków koncentracji.

Analiza została sporządzona w szczególności w oparciu o:

- Wytyczne w sprawie oceny niehoryzontalnych połączeń przedsiębiorstw na mocy rozporządzenia Rady w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (2008/C/ 265/07) (dalej: Wytyczne),
- decyzję Prezesa UOKiK z dnia 4 października 2017 r. (DKK-156/2017) (dalej: Decyzja).

II. Negatywne przesłanki koncentracji

Z punktu widzenia rynku Towarowa Giełda Energii jest kluczowym elementem obrotu energią. Giełdowe ceny energii stanowią cenę referencyjną dla cen ustalanych w kontraktach pozagiełdowych. Płynność obrotu giełdowego z jednej strony zapewnia dostępność energii, z drugiej zaś – pozwala na jej zakupy po konkurencyjnych cenach. Główne formy hurtowej sprzedaży energii przez wytwórców stanowią: sprzedaż w ramach rynków regulowanych, gdzie dominujące znaczenie miała Towarowa Giełda Energii (45% udziału w całkowitej sprzedaży wytwórców) oraz sprzedaż do przedsiębiorstw obrotu (44%)². Udział rynku regulowanego w tej grupie przedsiębiorstw spada systematycznie.

Zastrzeżenia UOKiK wiązały się przede wszystkim z przejściem kontroli nad Elektrownią Rybnik wchodzącą w skład EDF, która rocznie produkuje około 9,5 TWh energii, co spowodowałoby

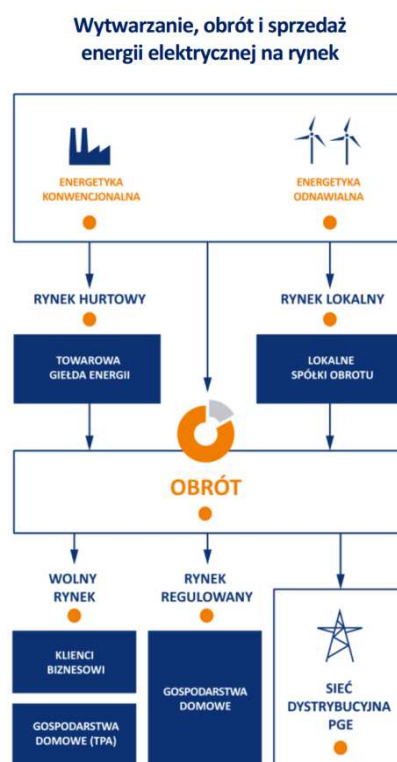
¹ Opracowano na podstawie: <http://biznesalert.pl/raport-repolonizacja-energetyki-inwestycja-czy-balast/> (29.04.2018).

² Opracowano na podstawie: <https://www.ure.gov.pl/pl/rynk-energii/energia-elektryczna/charakterystyka-rynku/7040,2016.html> (27.04.2018).

zwiększenie znacząco pozycji GK PGE na rynku produkcji energii. W październiku 2017 roku Prezes UOKiK wydał zgodę na przejście przez GK PGE aktywów EDF pod warunkiem sprzedaży przez PGE od stycznia 2018 roku dodatkowej rzeczywistej ilości energii wytworzonej w Elektrowni Rybnik lub jej ekwiwalentu wytworzonego w innych jednostkach wytwórczych PGE poprzez rynek regulowany. W swojej decyzji Prezes UOKiK odniósł się do faktu zaistnienia określonych skutków w układzie horyzontalnym na 6 rynkach związanych z energią, a w szczególności do wzrostu pozycji PGE na rynku wytwórców energii, a dokładnie przekroczenia progu 40% udziału w produkcji energii, co uzasadnia domniemanie pozycji dominującej.

Wskazane przez Prezesa UOKiK okoliczności związane z koncentracją odnoszą się do zjawiska ograniczenia dostępu do czynnika produkcji, jakim jest energia elektryczna dostępna na rynku hurtowym po konkurencyjnej cenie. Okoliczności, w jakich może nastąpić ograniczenie jako negatywny skutek koncentracji, zachodzą kiedy przedsiębiorstwo działające na rynku wyższego szczebla, w tym przypadku na rynku wytwórców, dokonuje przejścia umożliwiającego ograniczenie dostępu konkurentom do konkurencyjnego rynku hurtowego energii elektrycznej³. Model funkcjonowania przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo na przykładzie PGE przedstawiono na rysunku 1.

Rysunek 1. Model biznesowy PGE w zakresie wytwarzania, obrotu i sprzedaży energii elektrycznej na rynek

Źródło: Sprawozdanie Zarządu z działalności PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. oraz Grupy Kapitałowej PGE za rok 2016.

³ Opracowanie na podstawie: Wytycznych w sprawie oceny niehoryzontalnych połączeń przedsiębiorstw na mocy rozporządzenia Rady w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (Dz. Urz. C z 2008 r. Nr 265, s. 7).

III. Grupa Kapitałowa Polska Grupa Energetyczna S.A.

Analizowana koncentracja dotyczyła głównie podmiotu przejmującego, czyli GK PGE, stąd poniżej przedstawiono krótką charakterystykę zaczerpniętą z strony internetowej przedsiębiorcy.

GK PGE jest największym w Polsce przedsiębiorstwem sektora elektroenergetycznego pod względem przychodów i generowanego zysku. GK PGE ma znaczącą pozycję na wszystkich szczeblach procesu związanego z dostarczaniem energii użytkownikom końcowym. W ramach GK PGE jest prowadzona działalność związana z:

- wydobyciem węgla brunatnego podstawowego obok węgla kamiennego surowca do produkcji energii elektrycznej;
- wytwarzaniem energii elektrycznej z paliw kopalnych (węgiel brunatny, węgiel kamienny, gaz ziemny), jak również z odnawialnych źródeł energii (elektrownie wodne, farmy wiatrowe, biomasa);
- dystrybucją i sprzedażą energii elektrycznej odbiorcom końcowym.

Grupa Kapitałowa PGE:

- jest zatem przedsiębiorstwem zintegrowanym pionowo, uczestniczącym w całym łańcuchu wartości energii elektrycznej;
- w oparciu o wszystkie jednostki wytwórcze produkuje rocznie około 57 TWh energii elektrycznej (dane za rok 2017), co odpowiada około 36% udziałowi w rynku⁴;
- sprzedaje energię elektryczną klientom na terenie całego kraju; sprzedaż energii elektrycznej odbiorcom końcowym wyniosła około 40 TWh w 2017 r., co odpowiada około 33% udziałowi w rynku⁵.

Przed konsolidacją GK PGE wytwarzała około 54 TWh⁶ energii, podczas gdy do odbiorców końcowych sprzedawała 43 TWh energii. Udziały rynkowe PGE w 2016 r. to odpowiednio 33%⁷ na krajowym rynku wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej oraz 26%⁸ na krajowym rynku sprzedaży detalicznej energii elektrycznej. Obowiązek zapewnienia sprzedaży energii poprzez rynek regulowany przez wytwórców, nieobjętych długoterminowymi kontraktami KDT⁹, to 15% wytworzonej energii, czyli około 8 TWh. Pozostałe 46 TWh, stanowiące 28% produkcji energii w Polsce może być odsprzedawane bezpośrednio do własnej spółki obrotu energią GK PGE lub w ramach kontraktów bilateralnych do innych przedsiębiorstw obrotu.

IV. Analiza dowodów ekonomicznych zawartych w Decyzji

Jak wskazano w Wytycznych połączenie wertykalne może przynieść negatywne skutki dla konkurencji, kiedy w jego wyniku nastąpi wykluczenie. Poprzez termin wykluczenie należy rozumieć wszelkie sytuacje, w których dostęp konkurentów do materiałów lub rynków jest utrudniony lub uniemożliwiony wskutek połączenia, co ogranicza zdolność i/lub motywację takich przedsiębiorstw

⁴ Sprawozdanie Zarządu z działalności PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. oraz Grupy Kapitałowej PGE za rok 2017.

⁵ Ibidem.

⁶ Sprawozdanie Zarządu z działalności PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. oraz Grupy Kapitałowej PGE za rok 2016.

⁷ Opracowano na podstawie: <https://www.ure.gov.pl/rynki-energii/energia-elektryczna/charakterystyka-ryнку/7040,2016.html> (20.04.2018).

⁸ Opracowano na podstawie: <https://www.ure.gov.pl/rynki-energii/energia-elektryczna/charakterystyka-ryнку/7040,2016.html> (20.04.2018).

⁹ Przedsiębiorcy, których jednostki wytwórcze były objęte rekompensatami na mocy ustawy z 29.06.2007 r. o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (Dz.U. 2007 Nr 130, poz. 905), zostali zobowiązani do sprzedaży 100% wytworzonej w tych jednostkach energii na rynku regulowanym.

do konkurowania. Wykluczenie może też pociągać za sobą możliwość podniesienia cen przez łączące się przedsiębiorstwa w sposób opłacalny, a także niektórych ich konkurentów. Powyższe sytuacje określa się mianem wykluczenia antykonkurencyjnego.

Analizując koncentrację GK PGE – EDF, należy mieć także na uwadze, że w tego typu transakcjach ścierają się dwa istotne typy interesów: bezpieczeństwo energetyczne państwa oraz ochrona konkurencji. Decydującą rolę przy wyrażeniu zgody na zbycie aktywów EDF określonego podmiotowi odgrywał Minister Energii, który mógł skorzystać z prawa do sprzeciwu¹⁰.

Pierwszym i zasadniczym zagadnieniem przy ocenie koncentracji jest ustalenie czy podmiot powstały w wyniku koncentracji będzie miał zwiększoną możliwość ograniczania dostępu do konkurencyjnego hurtowego rynku energii. Wnioski płynące z uzasadnienia Decyzji Prezesa UOKiK wskazują na zaostrzenie się problemu odchodzenia głównych producentów energii od sprzedaży poprzez rynek regulowany i zawieraniem kontraktów bilateralnych. Na uwagę zasługuje sygnał o koncentracji źródeł wytwarzania wokół podmiotów państwowych i możliwości pogłębienia się tendencji zawierania transakcji poza rynkiem konkurencyjnym. Sygnał ten nie daje jednoznacznej odpowiedzi czy nastąpiłoby faktyczne ograniczenie dostępu do rynku konkurencyjnego, gdyż nie ma pełnej informacji o rzeczywistej sprzedaży poprzez rynek regulowany energii wyprodukowanej przez EDF. Jeżeli wskaźnik ten byłby powyżej udziału głównych graczy, niewątpliwie takie ryzyko istniałoby.

Kolejną oczekiwaną informacją byłoby stwierdzenie, jakie dodatkowe korzyści może wygenerować GK PGE poprzez przyjęcie strategii ograniczania dostępu do konkurencyjnego rynku energii, a także jakie koszty poniesie. Z uzasadnienia wynika jedynie, że kluczowe rozpatrywane aktywo – Elektrownia Rybnik wymaga poniesienia nakładów w celu dostosowania do norm środowiskowych. Wśród skutków nie wymieniono nawet potencjalnej wartości dodanej, jaką GK PGE może wygenerować na koncentracji.

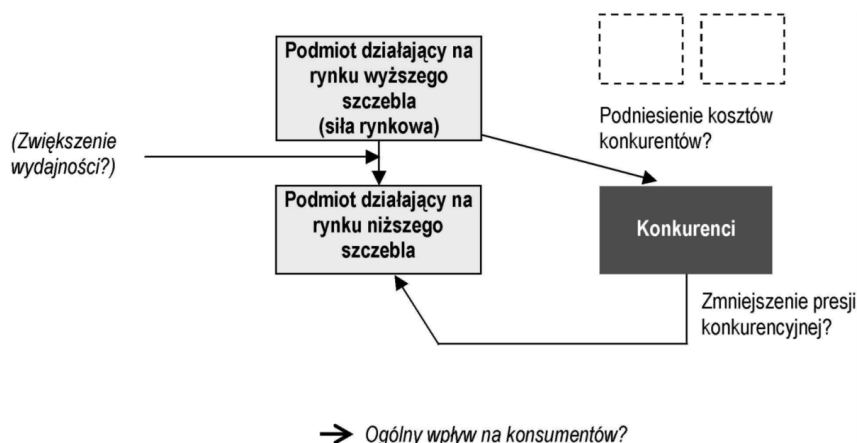
Wśród potencjalnych skutków ograniczających konkurencję w uzasadnieniu wymieniono wzrost wskaźnika HHI do 2200, co stanowi istotną, ale nie wyłączną przesłankę do obaw o konkurencyjność rynku po koncentracji, który zgodnie z Wytycznymi powinien wynosić poniżej 2000¹¹. W decyzji brakuje oceny prawdopodobieństwa negatywnego wpływu koncentracji na konkurencyjność rynku, w większym stopniu wyartykułowano zaś obawy ankietowanych konkurentów odnośnie do wpływu na ich działalność.

Do istotnych skutków rozpatrywanych przy wydawaniu zgody na koncentrację powinien należeć także wzrost efektywności funkcjonowania GK PGE po połączeniu. Racjonalnie zachowujący się przedsiębiorca będzie dążył do uzyskania korzyści w postaci chociażby zwiększenia marżowości sprzedaży lub obniżenia cen w związku ze wzrostem efektywności i zwiększenia wolumenu sprzedaży. Na rysunku 2 pokazano schemat oceny wpływu na konsumentów efektu zwiększenia wydajności przedsiębiorstwa po koncentracji.

¹⁰ Ustawą z 24.07.2015 r. o kontroli niektórych inwestycji (Dz.U. z 2015 r. poz. 1272) wprowadzono ograniczenia w zakresie wykonywania niektórych praw właścicielskich w stosunku do podmiotów uznanych za strategiczne, w tym także wniesienia sprzeciwu (art. 11 ust. 1) do planowanej transakcji zbycia części lub całości przedsiębiorstwa strategicznego. Podmiot EDF Polska został wpisany na listę podmiotów strategicznych Rozporządzeniem Rady Ministrów z 8.12.2016 r. (Dz.U. 2016, poz. 2088) w sprawie wykazu podmiotów podlegających ochronie.

¹¹ Wskaźnik HHI umożliwia ocenę poziomu koncentracji na danym rynku, im niższa jego wartość, tym koncentracja jest mniejsza. Opracowano na podstawie: <http://www.antitrust.pl/2012/01/wskaznik-koncentracji-hhi-i-jego-znaczenie-w-analizie-fuzji-horyzontalnych> (2.04.2018).

Rysunek 2. Utrudnianie dostępu do czynnika produkcji

Źródło: Wytyczne w sprawie oceny niehoryzontalnych połączeń przedsiębiorstw na mocy rozporządzenia Rady w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (2008/C 265/07) (Dz. Urz. C z 2008 r. Nr 265, s. 7).

Uzasadnienie Decyzji obejmuje szeroko problematykę odchodzenia głównych graczy od hurtowej sprzedaży energii poprzez rynek regulowany, co jest niewątpliwie podyktowane możliwością osiągnięcia wyższej marży, gdyż np. koszty transakcyjne umów bilateralnych mogą być niższe. Warunek postawiony GK PGE, czyli sprzedaż poprzez rynek regulowany 100% energii wytworzonej przez przejmowaną elektrownię Rybnik wydaje się eliminować możliwość osiągnięcia tych korzyści z koncentracji. Warunek ten jest zaostrzeniem obowiązującego tzw. obliża giełdowego dla wytwórców energii, które wynosi 15%¹² i niewątpliwie w największym stopniu korzyści odniesie rynek regulowany poprzez zwiększoną dostępność energii. Niedosyt informacyjny pozostawia brak poruszenia kwestii rzeczywistych cen uzyskiwanych na rynku regulowanym oraz poza nim, np. poprzez umowy bilateralne czy platformy brokerskie. Taka analiza pozwoliłaby na kompleksowe udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy strategia odchodzenia głównych graczy od rynku regulowanego ma negatywny wpływ na ceny uzyskiwane przez kupujących w obrocie pozagiełdowym.

Ważnym aspektem oceny koncentracji jest zauważony w decyzji Prezesa UOKiK temat wzrostu wydajności Grupy Kapitałowej PGE po koncentracji. Jednym z istotnych kryteriów wymagających rozważenia przy koncentracji jest jej proefektywnościowy charakter, na który składają się w szczególności (Bishop, Lofaro, Rosati i Young, 2005, s. iii):

- wzrost efektywności cenowej, czyli możliwość odejścia od stosowania zewnętrznych cen referencyjnych na rzecz ustalania cen wewnętrznych pozwalających na optymalizację łańcucha dostaw;
- poprawa efektywności wewnątrzgrupowej; integracja wertykalna pozwala na lepsze wykorzystanie aktywów dzięki ekonomii zakresu, pewności sprzedaży wolumenu, lepszemu przepływowi informacji albo lepszemu zarządzaniu;
- zapobieganie rozwodnieniu zysku; w niektórych przypadkach przedsiębiorca może nie być w stanie zrealizować inwestycji z odpowiednią rentownością, gdyż część zysku zostanie zawłaszczona przez konkurentów lub inne podmioty na różnych poziomach łańcucha dostaw;

¹² Od 1.01.2018 r. zmianie uległ procentowy udział sprzedaży wytworzonej energii elektrycznej objętej obowiązkiem odsprzedaży na rynku regulowanym, który wzrasta do 30% (art. 86 ust. 7 pkt 5 i art. 100 ustawy z 8.12.2017 r. o rynku mocy, Dz.U. 2018, poz. 9). Regulacja ta obowiązuje przedsiębiorstwa energetyczne sprzedające energię elektryczną wytworzoną od 1.01.2018 r. Zatem w okresie realizacji w 2017 r. obliża giełdowego przez przedsiębiorstwa energetyczne, przedmiotowy obowiązek (art. 49a ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne) pozostał na poziomie nie mniejszym niż 15%.

poprzez zatrzymanie całego zysku wewnątrz grupy koncentracja wertykalna może prowadzić do istotnego wzrostu efektywności grupy.

Możliwość odejścia od rynku regulowanego na rzecz sprzedaży energii w ramach Grupy Kapitałowej wskazano w Decyzji jako przesłankę negatywną do wydania zgody na koncentrację. Wydaje się, że takie zachowanie przedsiębiorcy po koncentracji powinno być ocenione w zakresie wpływu nie tylko na konkurencję, lecz także na efektywność całej Grupy. Sprzedaż całej wyprodukowanej energii w ramach własnej spółki obrotu również wydaje się działaniem proefektywnościowym. Trudno uzasadnić odmienną decyzję podmiotu, który przy zachowaniu wymogów obliwa giełdowego zrealizuje sprzedaż pozostałej części wyprodukowanej energii w ramach własnej Grupy Kapitałowej. W aktualnym stanie faktycznym GK PGE oddaje część marży na rynek regulowany poprzez ponoszenie dodatkowych kosztów pośrednika oraz wynikającą z „aukcyjnego” charakteru sprzedaży energii na TGE.

Nie można pominąć także inwestycyjnego charakteru koncentracji. Wcześniej wspomniana konieczność dostosowania Elektrowni Rybnik do wymogów środowiskowych byłaby realizowana przy zabezpieczeniu sprzedaży o odpowiedniej marżowości, co wynika z ograniczenia kosztów pośrednika. W ramach zadań inwestycyjnych wytwórcy mającego doświadczenie w inwestycjach modernizacyjnych bloków energetycznych. Warunek nałożony na GK PGE po koncentracji polegający na zwiększeniu obowiązkowej sprzedaży energii poprzez rynek regulowany może w rezultacie prowadzić do zmniejszenia rentowności inwestycji modernizacyjnej Elektrowni Rybnik.

Ze względu na niewielką liczbę podmiotów w sektorze energetycznym, których koncentracja wymagałaby przeprowadzenia analizy wzrostu wydajności i brak znaczących koncentracji w ostatnich latach dokonano przeglądu procedowania organów antymonopolowych w innych sektorach w omawianym zakresie. Porównywalnym przykładem analizy wzrostu wydajności po koncentracji jest ocena transakcji połączenia TomTom z TeleAtlas, gdzie wskazano na pozytywne skutki w postaci: niższych cen uzyskanych w wyniku wzrostu efektywności, zwiększenie wydajności w zakresie inwestycji¹³.

Ze względu na specyfikę regulowanego sektora energetycznego oraz strukturę rynku energii inne istotne aspekty wskazane w Wytycznych nie znalazły odzwierciedlenia w analizie skutków ekonomicznych, np. w analizie barier wejścia nie brano pod uwagę możliwości zwiększenia podaży przez konkurencję, ponieważ możliwość taka wymaga znaczących nakładów finansowych oraz wieloletniej perspektywy. Wyeksponowane w uzasadnieniu Decyzji Prezesa UOKiK problemy z utrzymaniem konkurencyjności cen na rynku są rozwiązywane poprzez regulacje systemowe, np. zwiększenie „obliwa giełdowego” dla wszystkich wytwórców. Wystarczająco umotywowano możliwość zwiększonego oddziaływania GK PGE na zwiększanie kosztów konkurentów na rynku hurtowego obrotu energią poprzez negocjowane umowy bilateralne. Nie istnieje jednocześnie alternatywa dla podaży energii oferowanej przez GK PGE jako wytwórcę. Dodatkową przesłanką do takiego działania może być chęć zwiększenia konkurencyjności własnej oferty sprzedażowej i w efekcie wolumenu sprzedaży, gdyż nadwyżka produkcji energii elektrycznej nad sprzedażą w ramach własnej Grupy Kapitałowej wzrosłaby o wolumen pozyskany z Elektrowni Rybnik.

¹³ Ocena skutków pionowych w kontroli koncentracji, prezentacja podczas IV Warsztatów Ekonomia Prawa Konkurencji „Koncentracje wertykalne”, Warszawa, 28.02.2018 r.

Należy także wziąć pod uwagę scenariusz, w którym PGE nie miałyby żadnej motywacji do wykorzystywania pozycji dominującej i zwiększania zysków kosztem konkurentów, gdyż zdolność do czerpania zwiększonych zysków nie wynika bezpośrednio ze znaczącego udziału w rynku¹⁴. Dokonanie takiej analizy wymagałoby uwzględnienia obecnych i przyszłych ograniczeń podmiotowych i rynkowych, np. wpływu zwiększenia obliga giełdowego, nowych wejść na rynek znaczących graczy, możliwościami importowymi energii elektrycznej itd.

V. Podsumowanie

W artykule poruszono zagadnienia związane z wymaganymi przez Wytyczne analizami ekonomicznymi, które powinny stanowić podstawę wydania zgody lub odmowy koncentracji przedsiębiorstw. Z porównania zapisów Wytycznych oraz uzasadnienia Decyzji wynika, że udzielając zgody na koncentrację, UOKiK rozważył negatywne skutki ekonomiczne koncentracji, a w szczególności możliwość ograniczenia konkurencji przez PGE po przejściu EDF. W niewystarczającym stopniu wyjaśniono złożone aspekty koncentracji, np. ocenę wzrostu wydajności przedsiębiorstwa po koncentracji oraz opłacalność ewentualnego podniesienia cen czy ograniczenia konkurencji po koncentracji. Poprzez wielostronne konsultacje z URE oraz innymi uczestnikami rynku UOKiK wziął pod uwagę ogólny stan rynku energii w Polsce i wprowadził prewencyjne ograniczenie dla skoncentrowanego przedsiębiorstwa w postaci obowiązku sprzedaży zwiększonego w stosunku do innych dużych graczy wolumenu energii poprzez rynek regulowany. Warunki postawione w Decyzji stanowią środek zapobiegawczy dla potencjalnych negatywnych skutków dla rynku energii, których realność wystąpienia nie została w pełni zbadana, ale także stanowią rodzaj sygnału uspokajającego rynek, a zwłaszcza tych graczy, którzy nie są w stanie w pełni zaspokoić zapotrzebowania na energię z własnych źródeł wytwórczych lub takich nie posiadają.

Bibliografia

- Bishop, S., Lofaro, A., Rosati, F. i Young J. (2005). *The Efficiency-enhancing Effects of Non-Horizontal Mergers*. Luxembourg: Office for Official Publications of European Union.
- OECD. (2007). *Vertical Mergers*. OECD.

¹⁴ Wytyczne w sprawie oceny niehoryzontalnych połączeń przedsiębiorstw na mocy rozporządzenia Rady w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (Dz. Urz. C z 2008 r., Nr 265, s. 7), s. 8, pkt 44.